

Theater Na de Dam
Atelier

DE VLEERMUIZENCLUB

Thema's: Dagelijks leven

Locatie: Maastricht, Nederland

Door: Celine Daemen

Dit verhaal is van Henri (1928), geboren in Maastricht. Op zijn twaalfde raakte hij in de ban van de mergelgrotten van de *Sint Pietersberg**. Samen met zes vrienden richtte hij een clubje op om samen de grotten te onderzoeken. Daar doolden ze gedurende de Tweede Wereldoorlog veel rond. De Vleermuizenclub ging van start op 20 april 1941, nadat de meesten van hen al regelmatige 'grotlopers' waren geworden. Alle avonturen werden bijgehouden in het 'Vleermuizendagboek'. Deze dagboeken werden geschreven vanaf 10 augustus 1942 tot 14 oktober 1945. Het zijn eigenlijk tochtenboeken, om de beurt door de leden geschreven in schoolschriftjes, die nu in totaal tweehonderzesentwintig door kinderhandjes geschreven bladzijden omvatten. Voor deze scène zijn de zeven leden van de Vleermuizenclub omgeschreven naar drie personages.

PERSONAGES   HENRI
                          WALTER
                          PAUL

HENRI, WALTER en PAUL staan naast elkaar op de vloer, dicht bij het publiek. Ze bewegen gedurende de scène energiek door de ruimte heen. Ze zijn gericht op het publiek en vertellen hun verhaal vol spanning en enthousiasme

HENRI   Wij zijn drie jongens

WALTER   Drie jongens op zoek naar avontuur

PAUL   De Sint Pietersberg telt tweeëntwintigduizend gangen
                          Van in totaal tweehonderddertig kilometer lang

WALTER   We hebben twee karbietlampen

HENRI   Walters lamp is kapot

WALTER   We hebben drie touwen

PAUL Waarvan we er één hebben gejat van Willem

HENRI Maar dat weten jullie niet

WALTER Tweeëntwintigduizend gangen die we willen ontdekken

HENRI Drie jongens op zoek naar avontuur, in een tijd vol spanning en mysterie

PAUL Op 10 mei 1940,
de dag dat Maastricht al in de vroege ochtend bezet werd
door het Duitse leger,
viel er op de Observantenweg een tamelijk klein bommetje
uit een Frans vliegtuigje

WALTER Tamelijk klein?

PAUL Ja!

WALTER Ik vond hem best...

PAUL Nee, hij was klein!

HENRI Mijn vader, die net op het toilet zat, kreeg glasscherven in zijn rug

PAUL Mijn vader niet

HENRI Die nacht en enige nachten daarna
sliep ik met mijn ouders in de onderaardse mergelgangen
van de groeve Zonneberg

PAUL De grotten

HENRI Boer Crijns was zo vriendelijk om wat stro voor ons uit spreiden
En daar sliepen we dan

WALTER Zit je opeens met je karbietlamp op een beetje stro in een grot

PAUL Lekker dan

HENRI Toen, twaalf jaar oud, werd ik verslaafd aan onderaardse gangen
En mergel
En fossielen

WALTER Het mergelvirus had ons besmet!

PAUL 20 april 1941 richtten we samen De Vleermuizenclub op

HENRI Een club met één doel:
samen op ontdekkingsreis in de grotten van de Sint Pietersberg

WALTER En één regel:
alle tochten dienen te worden genotuleerd in de
Vleermuizendagboeken

PAUL Zaterdag 20 maart 1943: Henri kroop door een schietgat omlaag

En juist toen ik hem gevolgd had
Verscheen een nog nooit eerder geziene bewaker

HENRI “Handen omhoog!”

PAUL Hij riep mij aan maar ik rende weg

HENRI “Ho!
Staan blijven jij!”

WALTER Toen hij ons met een gummiknuppel achterna ging, bleven we staan

Stilte

WALTER We hebben heus geen moord gepleegd

HENRI “Zijn jullie bij de schilderijen geweest?”

WALTER Nee, nee, echt niet!

PAUL Wegens de oorlogstoestand
ligt een groot aantal schilderijen in de grotten verborgen
De Moffen hebben met hun propagandamachines
de Nederlanders bang gemaakt
dat de Geallieerden het Rijksmuseum zullen bombarderen

WALTER Toen hebben de nazi's de schilderijen in een bunker in de berg
gelegd
Om even held te kunnen spelen

HENRI *(als Duitser)* “Kijk eens hoe goed ik voor jullie zorg!
Ik bescherm jullie cultureel erfgoed
Vinden jullie mij nu niet aardig, Nederland?”

WALTER We vonden ze niet aardig

PAUL Woensdag 27 december 1944

HENRI Limburg was toen al bevrijd

PAUL We gaan naar beneden

WALTER Klikklik

PAUL Een soldaat van de Militaire Politie staat voor ons
met een geladen geweer

HENRI Klikklik

PAUL We worden van alle kanten omsingeld
Ik laat de soldaten het papier van het Fort zien

HENRI *(als Amerikaan)* “Persoonsbewijzen!”

PAUL Ze laten hun geweren zakken

Dan mogen we samen met de Amerikanen naar binnen
Er zouden namelijk nog moffen in de berg zitten

HENRI *(als Amerikaan)* “We found a machine gun
So we suspect that there are still Germans hiding
in these goddamn caves!”

PAUL Maar om vijf uur hebben we nog niets gevonden
We gaan we naar huis
We worden met de jeep thuisgebracht

HENRI Wij waren drie jongens

PAUL We hadden twee karbietlampen

HENRI Walters lamp was kapot

WALTER Drie jongens op zoek naar avontuur, in een tijd vol spanning en
mysterie

PAUL Tweehonderdzesentwintig pagina’s vol

HENRI Met onze verhalen van hoe het toen was

WALTER We vonden dynamiet, smokkelaars en verstopte schilderijen

PAUL Het is geen literatuur, geen heldenroman

HENRI Maar het is wel hoe wij die oorlog meemaakten
Naïef misschien?

WALTER Hoe we ronddoelden in de mysterieuze gangen van onze
geschiedenis,
die ik eigenlijk nog steeds niet begrijp

PAUL Als drie kwajongens
Op zoek naar avontuur

In mei 2020 ging de podcast ‘Terwijl we binnen blijven’ in première (regie: Celine Daemen, assistent: Ezra Koppejan – productiehuis: Kumulus Maastricht). Een podcast waarin jongeren zich verdiepten in de verhalen over de grotten van Maastricht en op zoek gingen naar helden en mythen. Een zoektocht naar wat waar is, maar ook naar wat we graag willen geloven. Dit is één van de alternatieve vormen waarmee Theater Na de Dam tijdens de eerste Covid19-lockdown van 2020 toch doorgang kon vinden.

* **Sint Pietersberg:** De Sint Pietersberg in Maastricht staat bij veel Maastrichtse jongeren bekend als mooie picknickplek waar je kan genieten van het wijde uitzicht over de stad. De beste plek om de zon onder te zien gaan, of - als je net iets te lang bent opgebleven na het uitgaan - de zon weer op te zien komen. Maar daar, in de Sint Pietersberg, zijn kilometers lange gangen gegraven die tijdens de Tweede Wereldoorlog flink gebruikt werden door de Maastrichtenaren. Zo hebben in die grotten zo’n drieduizend mensen geschuild tijdens de bevrijding van Maastricht. Verder dienden de gangen als routes voor het smokkelen van voedselwaren, Geallieerden en zelfs Joden, de grens over naar België. Ook het beroemde schilderij ‘De Nachtwacht’ van Rembrandt heeft, samen met vele andere kunstwerken, maandenlang verscholen gelegen in een ondergrondse bunker in de berg - uit angst dat de werken tijdens bombardementen op musea vernietigd zouden worden.

